

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 14/04/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 400: Mê Tà Nhiễm là thức, Giác Chánh Tịnh là trí

Hằng ngày, chúng ta nặng về Mê Tà Nhiễm hay luôn ở trạng thái Giác Chánh Tịnh? Nói cách khác, chúng ta đang y theo tập khí xấu ác của chính mình nghĩa là chúng ta đang Mê Tà Nhiễm, ngược lại y theo lời dạy của Phật Bồ Tát, của Cổ thánh Tiên hiền thì chúng ta đang Giác Chánh Tịnh. Chúng ta làm theo sự dẫn khởi của vọng tưởng thì chắc chắn là Mê Tà Nhiễm. Vậy, chúng ta hãy quán sát xem khởi tâm động niệm của chúng ta có phải là đang được mát, hơn thua, thành bại, tốt xấu hay không? Nếu cứ so đo như vậy chính là tâm Mê Tà Nhiễm, do đó, điều đương nhiên kéo theo sẽ là phiền não và khổ đau.

Tuy nhiên, chúng ta lại không biết phiền não và khổ đau có nguyên nhân từ đâu. Có người cho rằng không biết có phải là do ông trời thiên vị không? Có phải là do Phật Bồ Tát không từ bi chăng? Câu trả lời là tất cả đều do chính chúng ta tạo ra, như Hòa Thượng thường nói: “*Tự làm tự chịu*”.

Căn bản tu hành chính là đạt được Giác Chánh Tịnh. Hằng ngày, hành giả nương theo Giác Chánh Tịnh mà khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật thì sẽ không có phiền não và khổ đau. Ngược lại, nếu chúng ta y theo Mê Tà Nhiễm thì chắc chắn sẽ có phiền não và khổ đau. Lợi mình hại người, tự tư tự lợi, ảo danh ảo vọng, sợ được mát, sợ lời lỗ, sợ bị thiệt thòi, sợ bị tổn hại là Mê.

Ngày đầu tiên chúng ta đến với Phật pháp là Quy y Phật, Quy y Pháp, Quy y Tăng. Hòa Thượng nói rằng ngay đến quy y Tam Bảo mà làm chưa tốt thì làm sao thọ trì được ngũ giới. Chúng ta nghe lời nói này sẽ cảm thấy không phục nhưng lời chỉ dạy ngắn gọn này của Hòa Thượng là lời nói thẳng thắn. Ngài Lý Bình Nam khuyên người ta quy y Tam Bảo nhưng đối với thọ trì ngũ giới thì rất thận trọng.

Ở chúng ta thì không chỉ quy y Tam Bảo, thọ ngũ giới mà còn thọ Bồ Tát giới vì họ cho rằng thọ Bồ Tát giới là để làm Bồ Tát. Tuy nhiên, họ có giữ được

giới của Bồ Tát hay không, có mở được tâm của Bồ Tát là việc khó nói. Tất nhiều người đi thọ Bồ Tát giới vì họ nghĩ rằng chỉ tốn vài giờ đồng hồ thọ giới là có thể nhiếp nhiên thành Bồ Tát. Bồ Tát thì không sợ yêu ma quỷ quái, không sợ sanh tử. Cho nên khi sanh tử đến ngay trước mắt, đối diện bệnh khổ đến chết, thì họ vô cùng bàng hoàng, hốt hoảng.

Hòa Thượng khẳng định: **“Đại đức xưa thường nói, tu hành chính là chuyển thức thành trí. Giác Chánh Tịnh là trí và Mê Tà Nhiễm là thức. Trong mỗi niệm của chúng ta đều phải chuyển thức thành trí thì đây mới là người học Phật. Chúng ta học Phật và nếu biết cách học thì nhất định thấu hiểu rằng chuyển cảnh giới không phải là chuyển bên ngoài mà là chuyển bên trong nội tâm của chúng ta”**. Trong bài hôm nay, Hòa Thượng nói tu hành chính là chuyển thức thành trí hay như chúng ta thường nghe, chính là chuyển mê thành ngộ hoặc chuyển ác thành thiện, hoặc cao hơn là chuyển phàm thành Thánh.

Nhà Phật có câu: **“Cảnh duyên không tốt xấu, tốt xấu ở tâm mình”**. Chúng ta đi tìm cảnh giới thuận tiện cho mình và biết tìm ở đâu đây? Thực tế không có cảnh giới thuận tiện cho chúng ta. Nếu tâm đã chuyển thì mọi cảnh giới bên ngoài đều chuyển. Ai không biết mới đi tìm cảnh giới, ai biết thì sẽ xoay vào chuyển đổi nội tâm. Có câu thơ rằng: **“Người buồn cảnh có vui đâu bao giờ”** để chỉ ra rằng: tâm phiền não vọng tưởng, buồn bã thì cho dù trước mặt là sơn hào hải vị, có ăn vào cũng cảm thấy đắng chát. Nếu tâm vui vẻ thì cho dù ăn những món ăn bình thường thì lại thấy ngon.

Hòa Thượng nói: **“Mê Tà Nhiễm là tâm luân hồi, Giác Chánh Tịnh là tâm Bồ Đề. Chúng ta phải chuyển đổi tâm luân hồi thành tâm Bồ Đề”**. Chúng ta không chịu làm theo lời chỉ dạy của Ngài mà cứ mãi miết đi tìm tòi, chạy theo những gì mới lạ. Trên Kinh Cang Phật nói: **“Nếu dùng âm thanh, sắc tướng, hình tướng mà muốn tìm cầu thấy Phật thì không thể thấy được.”** Cho nên, hằng ngày phải là Giác mà không Mê, Chánh mà không Tà, Tịnh mà không Nhiễm. Chúng ta thì ngược lại, ngày ngày vẫn đang chìm đắm trong Mê Tà Nhiễm nên khổ đau hay chướng ngại là điều không thể tránh được.

Hòa Thượng tiếp lời: **“Phải chuyển bắt đầu từ nơi đâu? Điều này ta phải nói đi nói lại nhiều lần! Tại sao phải thường nói nhiều lần như vậy? Là vì mọi người chưa làm được! Phải chuyển tự tư tự lợi thành đại công vô tư, chuyển**

tư lợi thành lợi ích tất cả chúng sanh. Các vị phải nên biết tự tư tự lợi rất khổ! Vì sao vậy? Vì luôn sợ được mất, hơn thua, tốt xấu, lời lỗi. Giờ chúng ta chuyển đổi lại thì chúng ta liền được đại tự tại, liền là khổ được vui.”

Chúng ta phải bắt đầu chuyển từ 16 chữ: ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, ngũ dục lục trần, tham sân si mạn. Thật ra chúng ta không muốn chuyển đổi, vẫn khư khư ôm lấy tự tư tự lợi, vẫn chịu khổ vì trong tâm luôn sợ được mất, sợ hơn thua, sợ tốt xấu, sợ lời lỗi. Vì sao chúng ta không chuyển đổi? Là do sự đắm chấp sâu nặng! Khi chúng ta đến thế gian này chỉ với hai bàn tay trắng, chẳng có gì để tham và rồi khi ra đi, cũng chỉ có hai bàn tay trắng. Cho dù chúng ta giàu sang, nhiều siêu xe hay du thuyền thì chúng ta cũng ra đi một mình, do đó, tham chấp chỉ làm mình khổ mà thôi. Hòa Thượng khẳng định chúng ta chỉ cần vừa chuyển đổi thì liền là khổ được vui.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta khởi tâm động niệm là đại công vô tư, thì khi đó, nếu duyên chín mùi, sự việc thành công rồi, chúng sanh được giúp đỡ rất nhiều, rất hoan hỷ. Đây là chúng sanh có phước. Nếu duyên chưa đủ, thậm chí còn rất nhiều chướng ngại, chúng ta chỉ có một lời than thở: Chúng sanh không có phước mà thôi.”*** Việc chúng ta muốn làm mà làm không được vì chưa đủ duyên. Nhiều người nói với tôi mở cấp tiểu học, mở liên cấp. Xét nghĩ thì lời yêu cầu này nếu bắt đầu từ tâm “đại công vô tư”, bắt đầu từ tâm vì chúng sanh mà lo nghĩ, để tiếp nối cấp mầm non của chúng ta thì chắc chắn sự việc mở liên cấp sẽ thành công. Tuy nhiên, họ lại bắt đầu từ tự tư tự lợi. Họ muốn được việc mình mà không muốn tốn kém, không muốn hao tâm khổ trí. Họ vì con họ, cháu họ, vì sự thuận lợi của họ mà khởi nên sự mong cầu này. Do đó, sau khi tôi nhắc đến tiền, họ liền không bao giờ đề cập đến mong muốn này nữa.

Cũng vậy, Lễ Tri Ân Cha Mẹ hôm qua, người ta chỉ nghĩ tới cảm xúc dâng trào mà nhiều người không để ý đến rằng: Để có một buổi Lễ thành công như vậy là đã hao tốn biết bao sức người, sức của. Nếu không có người phát tâm “đại công vô tư” thì chắc chắn tương lai sẽ không có những lễ hội như vậy nữa. Người đi trước rồi cũng sẽ qua đời trong khi người kế nhiệm phía sau lại không phát khởi được tâm “đại công vô tư”, tâm vì người lo nghĩ, nên không thể tiếp nối được. Tuy là như vậy nhưng chúng ta phải nhận định rõ rằng chúng ta làm được việc cho chúng sanh thì cũng không có gì vui bởi đó là vì chúng sanh có phước. Nếu

ta không làm được việc là do chúng sanh không có phước. Nhất định chúng ta không có ý niệm được và mất, thành và bại. Tu hành phải ở tâm như vậy!

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta mãi chìm đắm trong được và mất. Nếu làm thành công thì chúng ta dương dương tự đắc. Nếu sự việc không thành công thì chúng ta sầu khổ, buồn phiền. Đây là tâm luân hồi. Người thế gian mê hoặc điên đảo cho nên họ luôn chìm trong được và mất. Ý niệm tự tư tự lợi quá nặng nên khi được thì hoan hỉ còn khi mất thì vô cùng thống khổ. Họ không hề biết được chuyển cảnh giới mà luôn bị cảnh giới chuyển.”***

Đây là thực trạng của mỗi chúng ta, của những người niệm Phật. Chúng ta muốn vãng sanh Tây Phương Cực Lạc nhưng lại dùng tâm luân hồi - tâm Mê Tà Nhiễm niệm Phật - thì chúng ta không thể vãng sanh. Tâm Mê Tà Nhiễm chính là tâm tự tư tự lợi, tâm sợ được mất, tâm sợ hơn thua, tâm sợ lời lỗ. Chúng ta không hề mang tâm đại công vô tư mà niệm Phật. Nếu chúng ta dùng tâm luân hồi thì chắc chắn đi vào luân hồi.

Đại Lễ Tri Ân lần này tôi nói rất ngắn, chỉ trong 3 phút, tương lai tôi còn nói ngắn hơn nữa. Quan trọng là chúng ta phải làm được, phải thật làm. Làm được mới quan trọng còn nói được chưa phải là quan trọng. Hòa Thượng dạy rằng: ***“Nói được, làm được là Thánh Hiền còn nói được mà không làm được là lừa gạt người”***. Có người khuyên người khác bố thí còn bản thân thì tiền vào túi càng nhiều càng tốt. Có người dạy người ta ***“đại công vô tư”*** còn bản thân, cũng làm việc lớn nhưng lại tư lợi, lại vì bá đồ, vì tham cầu. Chính vì lẽ đó mà không chuyển được cảnh giới, luôn bị cảnh giới chuyển. Hòa Thượng khẳng định Ngài cứ phải nhắc đi nhắc lại việc này vì mọi người chưa làm được. Nói 1 lần không nghe, Ngài sẵn sàng nói 100 lần, 1000 lần, nói đến khi họ đuối không cho nói mới thôi. Đây là tâm đại từ bi!

Không phải vì thấy chúng ta chưa hồi tâm chuyển ý thì bỏ rơi, mặc kệ chúng ta, Phật Bồ Tát luôn ở bên cạnh chúng ta. Chỉ cần chúng ta chịu quay đầu, chịu nghe lời làm theo thì Phật Bồ Tát sẽ xuất hiện. Tôi đã dần cảm nhận điều này là thật! Bất kỳ việc gì bản thân thật làm, chân thành làm, ***“đại công vô tư”*** mà làm, vì chúng sanh mà làm thì chưa bao giờ thất bại. Những việc thất bại, theo sự quán sát của tôi, thì thấy là do chính mình còn ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi mà làm.

Người ta bảo tôi mở trường liên cấp nhưng quả thật là tâm có thừa mà sức chẳng đủ. Tuy là vậy, chúng ta không phan duyên cưỡng cầu.

Hòa Thượng nói: ***“Khi tôi mới bắt đầu học Phật, Đại sư Chương Gia dạy tôi nhìn thấu, buông xả. Buông xả chính là chuyển! Chỉ cần bạn chịu buông xả tập khí phiền não xấu ác của mình thì trí tuệ của bạn liền tăng trưởng. Chúng ta tu hành mỗi tháng sẽ khác đi, từng tháng từng tháng đều tiến bộ vì người chân thật học Phật, tu hành là người chân thật chuyển đổi được cảnh giới.”*** Chúng ta cũng chuyển đổi nhưng chuyển tốt thì ít mà chuyển xấu thì nhiều, tiến được 1 bước thì lại thối lui 3 bước nên luôn bị cảnh giới làm cho chuyển đổi. Chúng ta phải nhìn ra điều này, nhìn ra được mới tu sửa được.

Cho nên Hòa Thượng dạy chúng ta Mê Tà Nhiễm là thức và Giác Chánh Tịnh là trí, hằng ngày chúng ta chuyển thức thành trí, chuyển Mê Tà Nhiễm thành Giác Chánh Tịnh, nhờ đó cảnh giới xung quanh ta liền chuyển đổi. Mê Tà Nhiễm là tâm luân hồi, Giác Chánh Tịnh là tâm Bồ Đề. Vậy hằng ngày chúng ta dùng tâm gì để làm Phật sự. Nếu dùng tâm luân hồi để làm Phật sự thì đó là Ma sự. Ma sự thì rất phiền phức. Nếu dùng tâm Bồ Đề làm Phật sự thì Phật sự viên mãn. Nếu dùng tâm Bồ Đề niệm Phật thì chắc chắn vãng sanh. Nếu dùng tâm luân hồi làm việc thì chúng ta phiền não, chúng sanh cũng phiền não.

Ví dụ như Đại Lễ Tri Ân vừa diễn ra rất hoành tráng với sự tham gia đông đảo của các cộng tác viên vào các vai diễn viên, biên đạo, đạo diễn hay hậu cần. Tuy nhiên họ đều tự nguyện tham gia bởi họ đều là những người học tập và yêu thích Văn hóa Truyền thống. Rõ ràng là chúng ta dùng tâm Bồ Đề làm Phật sự nên Phật sự đó viên mãn. Chữ viên mãn nghĩa là ta hoan hỉ và mọi người đều hoan hỉ. Nếu có người hoan hỉ, có người không thì đó là Ma sự./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!